

Checklist

Checklist voor opstellen plan van aanpak robuustheid voor Algemene Besturen van omgevingsdiensten

Aan Bestuurlijk overleg IBP VTH
Van Directeur IBP VTH
Datum 30 november 2023
Betreft Voorstel checklist voor opstellen plan van aanpak robuustheid

Aanleiding

- De besturen van de OD's hebben allemaal de toets uitgevoerd op de robuustheidscriteria, eventueel aangevuld met, volgens de IBP VTH werkgroep Robuustheid, ontbrekende of onduidelijke gegevens.
- Het is vervolgens aan het regionaal bestuur om te bepalen wat gelet op het voldoen aan randvoorwaarden en KPI's nodig is om de omgevingsdienst robuust te laten zijn. Dit dient te worden vastgelegd in een door het bestuur vastgesteld plan van aanpak.
- Dit plan van aanpak dient uiterlijk 1 april 2024 door de besturen van de omgevingsdiensten te worden ingediend bij de staatssecretaris van IenW.
- In eerste instantie is besloten dat de plannen van aanpak vormvrij zouden zijn, omdat het toetsingskader de handvatten geeft.
- Vanuit Omgevingsdienst NL is echter de wens geuit om wel een format te maken voor het plan van aanpak. Na bespreking in de werkgroep robuustheid (pijler 1) wordt voorgesteld in plaats van een format een checklist te hanteren.

Uitgangspunten

- De verantwoordelijkheid voor het opstellen van een plan van aanpak ligt bij de besturen. In de checklist zijn de punten opgenomen die minimaal in het plan van aanpak moeten komen. Maar meer mag ook.
- De randvoorwaarden zoals genoemd in de Eindnotitie van de werkgroep van 22 juni 2023 zijn ook opgenomen in de checklist, ook al overlappen deze soms met de KPI's.
- Een reflectie op het toekomstbeeld is opgenomen. Hoe zien de besturen van de OD's de toekomst van hun omgevingsdienst? Wat voor soort type dienst is het dan? Daarbij moeten uiteraard alle pijlers worden betrokken en niet alleen de financiering.
- In de checklist is tevens een koppeling gemaakt met de producten en aanvullende randvoorwaarden van andere pijlers van het IBP VTH.

- Goed opdrachtgeverschap van gemeenten en provincies aan de omgevingsdienst is opgenomen (dit zal binnen de kwaliteitscriteria meegenomen worden).

Doel van de checklist

- Checklist met dezelfde opbouw die besturen van omgevingsdiensten kunnen gebruiken voor het maken van het plan van aanpak.
- Landelijke checklist heeft het bijkomende voordeel dat het verzamelen van data voor onder andere rapportages aan de Tweede Kamer meer uniform is (relatie met pijler 6).

Procedure

- Opstellen van het plan van aanpak op basis van deze checklist.
- Het plan van aanpak laten vaststellen door het Algemeen Bestuur van de betreffende omgevingsdienst.
- Indienen bij de Staatssecretaris van IenW (uiterlijk 1 april 2024). Ter voorbereiding zal door het Ministerie van IenW, in afstemming met de partners in het IBP VTH een beoordelingskader worden ontwikkeld.
- Toetsing van de plannen van aanpak, voorzien van een analyse door het Ministerie van IenW, in afstemming met de partners in het IBP VTH. Besluitvorming in stuurgroep en bestuurlijk overleg IBP VTH (gepland juni 2024).
- De Staatssecretaris van IenW stuurt reactie naar de algemene besturen van de omgevingsdiensten (gepland juli 2024).

Checklist plan van aanpak

1. Inleiding met daarin de door het Algemeen bestuur vastgestelde toets en eventueel andere relevante documenten en besluiten, voorzien van een beschrijving van het proces om te komen tot een bestuurlijk vastgesteld plan van aanpak.
2. Samenvatting van de door het bestuur bij de Staatssecretaris van IenW in oktober 2023 aangeleverde toets van randvoorwaarden en KPI's:
 - Randvoorwaarden (de kruisjestabel).
 - KPI's.
3. Randvoorwaarden

Geef per randvoorwaarde aan welke maatregelen worden genomen om te voldoen (verplicht voor de randvoorwaarden die niet voldoen en optioneel voor de randvoorwaarden waaraan voldaan wordt):

- Overdracht van volledig basistakenpakket (BTP).
- Governance en mandaat van de directeur.
- Minimale omzet (zie tevens KPI 1) en onderscheid maken tussen Basistakenpakket (BTP), milieugerelateerde plustaken en overige taken (indien niet beschikbaar is onderbouwde schatting mogelijk).

- Zelfstandig voldoen aan alle KPI's voor robuustheid.
 - Afspraken en verantwoording over gedeelde taken die bij andere omgevingsdiensten zijn belegd.
 - Visie van het AB op toekomst van de omgevingsdienst en governance rondom uitvoering van advisering, vergunningen, toezicht-en handhavingstaken van de bevoegde gezagen. Onderdeel is inzicht geven in hoe de omgevingsdienst en deelnemers gaan voldoen aan de producten en andere randvoorwaarden die in de overige pijlers van het IBP-VTH zijn ontwikkeld (relatie met strafrecht, informatiebeheer, kennisontwikkeling, regionale planning, mandaten en monitoring).
4. Geef per KPI aan welke maatregelen worden genomen om aan de KPI te voldoen (verplicht voor de KPI's die niet voldoen en optioneel voor de KPI's die wel voldoen):
- KPI 1: de norm van € 16,5 miljoen voor BTP en milieuregelateerde plustaken en minimaal 80% in vaste dienst (opties zijn: uitbreiding met milieugerelateerde plustaken door de huidige deelnemers¹, opplussen capaciteit voor basis- en milieugerelateerde taken of fuseren/opsplitsen²).
 - KPI 2: Voldoen aan de kwaliteitscriteria (meest recente set).
 - KPI 3: innovatiekalender en 1% van de begroting besteden aan innovatie. De omgevingsdienst moet in staat zijn tijdig en adequaat producten en diensten te ontwikkelen met het oog op toekomstige opgaven. Er dient daartoe voldoende aandacht, capaciteit en budget te zijn voor innovatie. Onder innovatie wordt verstaan: een sterk vernieuwd product (bv. wijze van monitoring), dienst (bv. digitaal inzien van vergunningen), proces (bv. vergunningverlening of digitaal opsporen) of manier van werken (bv. toezicht met behulp van drones). Innovatie mag niet ten laste komen van het primaire proces. Op enig moment worden de ontwikkelde innovaties onderdeel van het primair proces. Uit de (meerjarige) innovatiekalender moet blijken hoe innovatie binnen de organisatie is geagendeerd en georganiseerd.
 - KPI 4: weerstandsratio van ten minste 0,8%. De omgevingsdienst brengt, conform de voorschriften uit de BBV, bij de begroting en de jaarrekening het weerstandsvermogen in beeld. Doel van het weerstandsvermogen is om afdoende algemene reserve te hebben voor geïdentificeerde risico's en onverwachte operationele tegenvallers. Er vindt jaarlijks een actualisatie van de bepaling van het weerstandsvermogen plaats, op basis van een actuele risicobeoordeling. Daarbij wordt ook de mogelijke financiële impact van risico's geactualiseerd.
 - KPI 4: afspraken over terugname plustaken.

¹ Een mooi voorbeeld dat bijdraagt aan robuustheid is de gezamenlijke keuze van de gemeenten in Drenthe om, met behoud van de lokale autonomie, hetzelfde takenpakket bij de omgevingsdienst in te brengen.

² Aandachtspunt bij eventuele fusie is de congruentie met het werkgebied (kpi 6).

Aangeven of er afspraken zijn gemaakt binnen de Gemeenschappelijke Regeling in het geval van het terugnemen van plustaken. Wat zijn de afspraken en op welke wijze zijn deze vastgelegd?

- KPI 5: opleidingsbudget is ten minste 3% van loonsom.
 - KPI 5: Business intelligence strategie en unit bestaande uit ten minste 3 FTE (advies).
De omgevingsdienst beschikt over een business-intelligence (BI) strategie. Die beschrijft onder andere hoe de organisatie gegevens verzamelt, analyseert en benut om beslissingen te nemen en welke ambities men heeft met het beoogde resultaat en hoe dat te realiseren.
 - KPI 6: regionale congruentie.
5. Per KPI en randvoorwaarde aangeven welke consequenties dit heeft voor:
- Personeel in FTE en mogelijk aanpassen van taken en functies.
 - Samenwerking met andere omgevingsdiensten.
 - In geval van intentie tot fusie of opsplitsing: welk pad gevolgd gaat worden om tot fusie of opsplitsing te komen. En of er behoefte is aan financiële ondersteuning vanuit IBP-VTH budget voor het fusie/splitsingsproces.
 - Financiële consequenties voor deelnemers (tijdelijk en structureel).
 - Gevolgen voor de GR, governance en andere (juridische) gevolgen.
6. Verzamelstaat van alle KPI's en randvoorwaarden.
Voorzien van een stappenplan en deadlines per KPI (implementatie is volledig gereed vóór 1 april 2026).
Overzicht van taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden bij de uitvoering van het plan van aanpak (wat doet de omgevingsdienst, wat wordt van eigenaren / opdrachtgevers en van samenwerkingspartners (bv Omgevingsdienst NL) verwacht?).
7. Wijze van besluitvorming
- Aangeven welke (proces)stappen en besluiten noodzakelijk zijn om tot besluitvorming te komen bij alle betrokken partijen in de uitvoering van het plan van aanpak en hoe past dat binnen de reguliere cycli naar begrotingen, etc.
8. Monitoring
- Aangeven hoe en met welke frequentie gaat het bestuur de implementatie van het PvA monitoren en daarover rapporteren aan raden, staten, DB/AB en Ministerie van IenW.
 - Aangeven welke momenten zijn voorzien om bij te sturen en welke partijen (bijvoorbeeld provincie, Ministerie IenW) daarin een rol spelen.